నమస్తే తెలంగాణ
నిపుణ
Guide to Excellence
www.nipuna.ntnews.com,
www.facebook.com/ntnipuna
nipuna
Every Wednesday Free Supplement
03.
3 ఏప్రిల్ 2024
పేజీలు 8

అంకిత-జిబెక్

భారత నంబర్ వన్ టెన్నిస్ ప్లేయర్ అంకిత రైనా ఐటీఎఫ్ ఉమెన్స్ ఓపెన్ డబుల్స్ టైటిల్‌ను గెలుచుకుంది. మార్చి 2న గురుగ్రామ్‌లో జరిగిన ఫైనల్లో అంకితా రైనా-జిబెక్ కులంబయేవా (కజకిస్థాన్) జోడీ స్వీడన్‌కు చెందిన జాక్వెలిన్ కాబాజ్ అవాద్-జస్టీనా మికుల్స్‌కైటే జోడీపై 6-4, 6-2తో విజయం సాధించింది. మ్యాచ్‌లో రెండు డబుల్స్ ఫాల్ట్స్ చేసిన అంకిత రైనాకు 6 బ్రేక్ పాయింట్లు లభించాయి.

ప్రాథమిక విధులను ఏ ఆలోచనతో రాజ్యాంగంలో చేర్చారు?

1. **భారత రాజ్యాంగంలోని 'ఫస్ట్ పాస్ట్ ది పోస్ట్' అనే భావన ఏ రాజ్యాంగం నుంచి స్వీకరించారు?**
   1) ఫ్రాన్స్ 2) ఆస్ట్రేలియా
   3) యూకే 4) కెనడా

జవాబు: 3

వివరణ: భారత రాజ్యాంగంలోని ఈ భావన బ్రిటిష్ రాజ్యాంగం నుంచి తీసుకున్నారు. ఫస్ట్ పాస్ట్ ది పోస్ట్ వ్యవస్థను సాధారణ మెజారిటీ వ్యవస్థ లేదా బహుత్వ వ్యవస్థ అని కూడా అంటారు. ఈ ఓటింగ్ విధానంలో ఒక నియోజకవర్గంలో అత్యధిక ఓట్లు సాధించిన అభ్యర్థి ఎన్నికయినట్లు ప్రకటిస్తారు. భారతదేశంలో దీనికి ఉదాహరణలు లోక్‌సభ, రాష్ట్ర శాసనసభలకు ప్రత్యక్ష ఎన్నికలు.

2. **రాజ్యాంగంలోని అధికరణ 14 ద్వారా మంజూరైన చట్టాల ద్వారా సమాన రక్షణ దేన్ని సూచిస్తుంది?**
   1) ఏ వ్యక్తి కూడా చట్టానికి అతీతం కాదు
   2) చట్టం ప్రకారం సమానుల్లో సమానత్వం
   3) ప్రభుత్వానికి ఏకపక్ష అధికారం లేకపోవడం
   4) సమాజం చట్టాల ఆధారంగా పని చేస్తుంది

జవాబు: 2

వివరణ: అధికరణ 14లో రెండు భాగాలున్నాయి. చట్టం ఎదుట సమానత్వం, చట్టాల ద్వారా సమాన రక్షణ. మొదటి భావన- ఎవరైనా కావచ్చు చట్టం అదరికీ వర్తిస్తుంది.

- రెండో భావన- సమాన స్థితిలోని వ్యక్తులకు చట్టం సమానంగా వర్తిస్తుంది. ఉదా: ఒక వయోజనుడు 3 సంవత్సరాల జైలు శిక్ష పొందితే, అదే నేరం, అదే పరిస్థితుల్లో మరొక వయోజనుడు కూడా 3 సంవత్సరాల జైలు శిక్షనే అనుభవించాలి.

3. **భారతదేశాన్ని నిర్దిష్ట విధంగా నిర్దేశించే రాజ్యాంగంలోని అధికరణ 1కి సంబంధించి కింది వాటిని పరిశీలించండి.**
   1) సమాఖ్య
   2) సహకార రాజ్యం
   3) రాష్ట్రాల సముదాయం
   4) పాక్షిక సమాఖ్య సంస్థ

జవాబు: 3

వివరణ: భారత రాజ్యాంగంలోని అధికరణ 1 భారతదేశాన్ని రాష్ట్రాల సముదాయం అని పేర్కొన్నది. ఇది ఒక పెద్ద దేశాన్ని ఏర్పరిచేలా కలిసి వచ్చిన వ్యక్తిగత రాష్ట్రాల సముదాయంగా భారతదేశాన్ని ఏర్పరిచింది. ఇతర ఎంపికలు అధికరణ 1లో నిర్వచనాన్ని కచ్చితంగా ప్రతిబింబించవు.

- **సమాఖ్య:** భారతదేశంలో అధికారాల విభజన వంటి సమాఖ్య లక్షణాలుండగా, బలమైన కేంద్ర ప్రభుత్వం ఏక కేంద్ర నిర్మాణం వైపు మొగ్గు చూపుతుంది.
- **సహకార రాజ్యం:** ఈ పదం రాజ్యాంగంలో స్పష్టంగా ఉపయోగించబడలేదు. అయితే రాష్ట్రాల మధ్య సహకారం కచ్చితంగా ప్రోత్సహించబడుతుంది.
- **పాక్షిక సమాఖ్య:** ఈ పదం సమాఖ్య, ఏకీకృత రాజ్యం రెండింటి లక్షణాలతో కూడిన వ్యవస్థను వివరిస్తుంది. భారతదేశంలో రెండు అంశాలు ఉన్నప్పటికీ రాష్ట్రాల సముదాయం అనే అధికరణ 1కి అత్యంత కచ్చితమైన వివరణ.

4. **ఆవశ్యకతా సిద్ధాంతం (డాక్ట్రిన్ ఆఫ్ ఎసెన్షియాలిటీ) భారత రాజ్యాంగంలోని కింది ఏ నిబంధనలకు ఆధారం?**
   1) అధికరణలు 14, 15
   2) అధికరణలు 22, 23
   3) ఆదేశిక సూత్రాల్లోని అధికరణ 44
   4) అధికరణలు 25, 26

జవాబు: 4

వివరణ: ఆవశ్యకతా సిద్ధాంతం అంటే మతానికి ఆవశ్యకమైన లేదా మతానికి ఆధారంగా నిలిచే మతపరమైన ఆచారాలు అధికరణ 25, 26 రక్షణ పరిధిలోకి వస్తాయి. అవి వాటి ప్రకారం రక్షించబడాలి.

- సుప్రీంకోర్టులోని ఏడుగురు న్యాయమూర్తుల ధర్మాసనం 1954లో షిరూర్ మఠం కేసులో ఆవశ్యకత సిద్ధాంతాన్ని తొలిసారి ప్రవేశపెట్టింది.
- మతంలో అంతర్లీనంగా ఉన్న అన్ని ఆచారాలు, అభ్యాసాలు మతం అనే పదం పరిధిలోకి వస్తాయని న్యాయస్థానం పేర్కొన్నది. ఒక మత ఆవశ్యకమైన, అనావశ్యకమైన ఆచారాలను నిర్ణయించే బాధ్యతను కోర్టు తీసుకుంది. రాజ్యాంగంలో ఇటిప్పటికే పేర్కొన్న వాటికి మినహాయింపులతో మతానికి సంబంధించిన ఏవైనా ఇతర కార్యకలాపాలు మతపరమైన హక్కు మినహాయింపుల పరిధిలోకి వస్తాయి.
- ప్రాథమిక హక్కులు ఆవశ్యకమైన, సమగ్రమైన మతపరమైన ఆచారాలకు పటిష్టమైన రక్షణను అందించివని సుప్రీంకోర్టు గమనించింది. కులం, లింగం, ప్రజా నైతికత, ఆరోగ్యం మొదలైన అంశాల ఆధారంగా వివక్ష చూపిస్తే ఆ సంప్రదాయాలు రాజ్యాంగ విరుద్ధమైనవిగా కొట్టివేయబడతాయి. సుప్రీంకోర్టు గతంలో తాండవ నృత్యం, శబరిమల ఆలయంలో మహిళల ప్రవేశంపై నిషేధం, తలాక్, జంతుబలి వంటి వివిధ మతపరమైన ఆచారాలను రద్దు చేసింది.

5. **'ప్రాథమిక హక్కులు, ఆదేశిక సూత్రాల మధ్య సమతౌల్యం పునాదిపై భారత రాజ్యాంగం స్థాపించబడింది' అని కింది ఏ తీర్పు/కేసులో సుప్రీంకోర్టు పేర్కొన్నది?**
   1) కేశవానంద భారతి కేసు
   2) మినర్వా మిల్స్ కేసు
   3) వామనరావు కేసు
   4) కిహోటో హోలోహన్ కేసు

జవాబు: 2

వివరణ: మినర్వా మిల్స్ కేసు (1980)లో ప్రాథమిక హక్కులు, ఆదేశిక సూత్రాల మధ్య సమతుల్యతపై భారత రాజ్యాంగం స్థాపించబడిందని సుప్రీంకోర్టు పేర్కొన్నది.

- అవి రథానికి రెండు చక్రాల్లాంటివి. ఒకదాని కంటే మరొకటి తక్కువ కాదు. ఒకదాని కంటే మరొక దానికి పూర్తి ప్రాధాన్యం ఇవ్వడం రాజ్యాంగ సామరస్యానికి భంగం కలిగించడమే.
- ప్రాథమిక హక్కుల ద్వారా అందించిన మార్గాలను రద్దు చేయకుండా ఆదేశిక సూత్రాల ద్వారా నిర్దేశించబడిన లక్ష్యాలను సాధించాలి.
- మినర్వా మిల్స్ కేసు అత్యవసర కాలంలో (1975-77) ప్రాథమిక హక్కులపై ఆదేశిక సూత్రాలను పెంచడానికి ప్రయత్నించిన సవరణలకు సవాలుగా ఉంది. సుప్రీంకోర్టు తన తీర్పులో మౌలిక స్వరూప సిద్ధాంతాన్ని ప్రతిపాదించింది.
- రాజ్యాంగాన్ని సవరించే పార్లమెంట్ అధికారం అపరిమితం కాదని ఈ సిద్ధాంతం పేర్కొంది. ప్రాథమిక హక్కులు (వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛను నిర్ధారించడం), ఆదేశిక సూత్రాల (సామాజిక, ఆర్థిక సంక్షేమాన్ని ప్రోత్సహించడం) మధ్య సున్నితమైన సమతుల్యతను కలిగి ఉన్న రాజ్యాంగ మౌలిక స్వరూపాన్ని సవరణాధికారం తొలగించలేదు.

6. **ఆదేశిక సూత్రాలు కింది ఏ చట్టంలోని నిబంధనల సాధనాన్ని పోలి ఉంటాయి?**
   1) భారత ప్రభుత్వ చట్టం- 1919
   2) భారత ప్రభుత్వ చట్టం- 1935
   3) భారత ఉత్తమ ప్రభుత్వం కోసం చట్టం- 1858
   4) భారత కౌన్సిళ్ల చట్టం- 1909

జవాబు: 2

వివరణ: ఆదేశిక సూత్రాలు రాష్ట్రం సాధించడానికి కృషి చేయాల్సిన సామాజిక-ఆర్థిక లక్ష్యాలను వివరిస్తాయి. అవి న్యాయసమ్మతమైనవి కావు (న్యాయస్థానాల ద్వారా నేరుగా అమలు కావు). కానీ పాలనకు మార్గదర్శకాలుగా పని చేస్తాయి. 1935 నాటికి భారత ప్రభుత్వ చట్టం భారతదేశంలో పాక్షిక పార్లమెంటరీ వ్యవస్థను అమలు చేసిన ఒక ముఖ్యమైన చట్టం. బ్రిటిష్ ఇండియా పాలనలో గవర్నర్ జనరల్, గవర్నర్లు పాటించాల్సిన కొన్ని మార్గదర్శకాలు, సూత్రాలను కలిగి ఉన్న 'నిబంధనల సాధనాలు (ఇన్‌స్ట్రుమెంట్స్ ఆఫ్ ఇన్‌స్ట్రక్షన్స్) ఇందులో ఉన్నాయి.

- ఆదేశిక సూత్రాలు ఈ 'ఇన్‌స్ట్రుమెంట్స్ ఆఫ్ ఇన్‌స్ట్రక్షన్స్'తో సారూప్యతను కలిగి ఉన్నాయి. అవి.. రెండూ పాలనకు అమలు చేయలేని మార్గదర్శకాలను అందిస్తాయి.
- ప్రజల సంక్షేమం కోసం ప్రభుత్వం అనుసరించాల్సిన ఆదర్శాలు, లక్ష్యాలను అవి వివరిస్తాయి. ఇతర ఎంపికలు అంతగా సంబంధితమైనవి కావు.
- 1919 నాటి భారత ప్రభుత్వ చట్టం కొన్ని ప్రావిన్సుల్లో ద్వంద్వ పాలన పరిమిత రూపాన్ని ప్రవేశ పెట్టింది. కానీ ఆదేశిక సూత్రాలను పోలిన భావన లేదు. సిపాయిల తిరుగుబాటు తర్వాత బ్రిటిష్ నియంత్రణను పటిష్టం చేయడంపై ప్రధానంగా దృష్టిసారించిన భారత సుపరిపాలన చట్టం 1858 పాలనా సూత్రాలను రూపొందించలేదు.
- భారత కౌన్సిళ్ల చట్టం 1909 శాసన మండలిని విస్తరించింది. కానీ ఆదేశిక సూత్రాలతో పోల్చదగిన అంశాలను కలిగి లేదు.

7. **కింది వాటిలో రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 51ఎ కల్పించిన ప్రాథమిక విధి ఏది?**
   1)భారత ప్రజలందరి మధ్య సామరస్యాన్ని, ఉమ్మడి సోదర భావాన్ని పెంపొందించడం
   2) పర్యావరణ పరిరక్షణ, అభివృద్ధి, అడవులు, వన్యప్రాణుల రక్షణ
   3) న్యాయమైన, మానవీయమైన పని పరిస్థితులను కల్పించడం
   4) ప్రజాసంక్షేమాన్ని పెంపొందించడానికి ఒక సామాజిక క్రమాన్ని నెలకొల్పడం

జవాబు: 1

వివరణ: రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 51ఎ ప్రతి పౌరుడి నైతిక బాధ్యత అయిన ప్రాథమిక విధులను గురించి వివరిస్తుంది. ఆర్టికల్ 51ఎ(ఇ)లో జాబితా చేయబడిన ఒక ప్రాథమిక విధిని ఎంపిక 1 కచ్చితంగా ప్రతిబింబిస్తుంది. 'మత, భాష, ప్రాంతీయ లేదా శాఖాపరమైన వైవిధ్యాలకు అతీతంగా భారతదేశ ప్రజలందరి మధ్య సామరస్యాన్ని, ఉమ్మడి సోదర భావాన్ని పెంపొందించడం.

- ఎంపిక 2, 3, 4 ముఖ్యమైన సూత్రాలను వివరిస్తాయి. కానీ ఆర్టికల్ 51ఎ కింద ప్రాథమిక విధులుగా జాబితా చేయలేదు.
- ఆప్షన్ 2 తప్పు. ఆర్టికల్ 48ఎ పర్యావరణ పరిరక్షణ, మెరుగుదల, అడవులు, వన్యప్రాణులను రక్షించడానికి వీలు కల్పిస్తుంది.
- ఆప్షన్ 3 తప్పు. ఆర్టికల్ 42 న్యాయమైన, మానవీయమైన పని పరిస్థితులు, ప్రసూతి ఉపశమనాన్ని అందిస్తుంది.
- ఆప్షన్ 4 తప్పు. ఆర్టికల్ 38 ప్రకారం ప్రజా సంక్షేమం కోసం ఒక సామాజిక క్రమాన్ని సాధించాలి.

8. **ప్రాథమిక విధులను ఏ ఆలోచనతో రాజ్యాంగంలో చేర్చారు?**
   1) ప్రాథమిక హక్కులకు అధిక ప్రాధాన్యం ఇస్తూ
   2) విద్రోహ, రాజ్యాంగ విరుద్ధ కార్యకలాపాలను అరికట్టడం
   3) ప్రాథమిక హక్కుల దుర్వినియోగాన్ని నిరోధించడం
   4 కార్యనిర్వాహక వర్గానికి మరింత అధికారాలు ఇస్తూ

జవాబు: 2

వివరణ: ప్రాథమిక హక్కులకు అనుబంధంగా చాలారోజుల తర్వాత (1976లో 42వ సవరణ ద్వారా) ప్రాథమిక విధులను చేర్చారు. ప్రాథమిక విధులను చేర్చడం వెనుక ఉన్న ఆలోచన ఏమిటంటే హక్కులను బాధ్యతాయుతంగా ఉపయోగించేలా చూడటం.

- ఇతరుల హక్కులకు భంగం కలిగించకుండా వాటిని ఉపయోగించే బాధ్యతతో ప్రాథమిక హక్కులు వర్తిస్తాయి. ఉదాహరణకు భావ ప్రకటనా స్వేచ్ఛ విద్వేషపూరిత ప్రసంగం లేదా హింసను ప్రేరేపించడానికి వర్తించదు.
- పౌర చైతన్యాన్ని పెంపొందించడం: జాతీయ పతాకాన్ని, జాతీయ గీతాన్ని గౌరవించడం, జాతీయ ఐక్యతను పెంపొందించడం, ప్రజా ఆస్తులను పరిరక్షించడం వంటి విధులు దేశం పట్ల బాధ్యతను పెంపొందిస్తాయి.
- సమతౌల్యాన్ని సాధించడం: సమాజంపై తగిన బాధ్యతలతో హక్కులు వర్తిస్తాయని విధులు సున్నితంగా గుర్తు చేస్తాయి.
- విద్రోహ, రాజ్యాంగ విరుద్ధ చర్యలను అరికట్టాలనే ఆలోచనతో ప్రాథమిక విధులను రాజ్యాంగంలో చేర్చారు. ఈ విధులు పౌరులకు నైతిక చట్రంగా పని చేస్తాయి.
- రాజ్యాంగాన్ని గౌరవించడం, సామరస్యాన్ని ప్రోత్సహించడం, దేశ ఐక్యత, సమగ్రతను నిలబెట్టడం ప్రాధాన్యాన్ని నొక్కి చెబుతాయి. పౌరుల్లో బాధ్యత, పౌర కర్తవ్య భావనను పెంపొందించడం ద్వారా, దేశంలోని ప్రజాస్వామ్య సూత్రాలను, రాజ్యాంగ విలువలను దెబ్బతీసే చర్యలను నిరోధించడమే ప్రాథమిక విధుల లక్ష్యం. అందువల్ల వాటిని రాజ్యాంగంలో చేర్చడం ప్రధానంగా దేశభక్తి, క్రమశిక్షణ, న్యాయపాలనకు కట్టుబడి ఉండటంపై దృష్టిపెడుతుంది. తద్వారా విధ్వంసక, రాజ్యాంగ విరుద్ధ కార్యకలాపాల నివారణకు దోహదం చేస్తుంది.

9. **భారత సర్వోన్నత న్యాయస్థానాన్ని ఎప్పుడు ప్రారంభించారు?**
   1) 1950, జనవరి 24
   2) 1950, జనవరి 26
   3) 1950, జనవరి 28
   4) 1950, జనవరి 29

జవాబు: 3

వివరణ: భారత రాజ్యాంగం అమల్లోకి వచ్చిన రోజు 1950, జనవరి 26న భారత సుప్రీంకోర్టు ఉనికిలోకి వచ్చింది. న్యాయస్థానం అధికారిక ప్రారంభోత్సవం రెండు రోజుల తర్వాత 1950, జనవరి 28న జరిగింది. ఈ తేదీని సుప్రీంకోర్టు అధికారిక ప్రారంభోత్సవంగా పరిగణిస్తారు.

10. **భారతదేశంలో సుప్రీంకోర్టు న్యాయమూర్తుల పదవీకాల భద్రతకు సంబంధించి కింది వాటిలో సరైన ప్రకటన ఏది?**
    1) పార్లమెంట్ సాధారణ మెజారిటీ ఓటు ద్వారా సుప్రీంకోర్టు న్యాయమూర్తిని తొలగించవచ్చు
    2) పార్లమెంట్ మూడింట రెండొంతుల మెజారిటీ ఓటు ద్వారా సుప్రీంకోర్టు న్యాయమూర్తిని తొలగించవచ్చు
    3) సుప్రీంకోర్టు న్యాయమూర్తిని పార్లమెంట్ అభిశంసనం ద్వారా మాత్రమే తొలగించవచ్చు
    4) సుప్రీంకోర్టు న్యాయమూర్తిని రాష్ట్రపతి తొలగించవచ్చు

జవాబు: 3

వివరణ: ఆప్షన్ 1 తప్పు. సుప్రీంకోర్టు న్యాయమూర్తిని తొలగించడానికి సాధారణ మెజారిటీలో ఓటు సరిపోదు

- ఆప్షన్ 2 తప్పు. తొలగింపునకు ప్రత్యేక మెజారిటీ అవసరం. ఇది మూడింట రెండు వంతుల మెజారిటీ కంటే ఎక్కువ
- ఆప్షన్ 4 తప్పు. రాష్ట్రపతి నేరుగా న్యాయమూర్తిని తొలగించలేరు.
- ఈ ప్రక్రియలో పార్లమెంట్ ఉభయ సభలు ప్రసంగించి, ఆ తర్వాత కమిటీతో విచారణ జరుపుతారు. న్యాయవ్యవస్థ స్వతంత్రతను కాపాడటానికి సుప్రీంకోర్టు న్యాయమూర్తుల పదవీకాల భద్రత కీలకం. ఏకపక్ష లేదా రాజకీయ ప్రేరేపిత తొలగింపు నుంచి ప్రత్యేక మెజారిటీతో పార్లమెంట్ అభిశంసన రక్షణ కల్పిస్తుంది. రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 124(బి) ప్రకారం సుప్రీంకోర్టు న్యాయమూర్తిని పార్లమెంట్ అభిశంసన ద్వారా మాత్రమే పదవి నుంచి తొలగించవచ్చు. అభిశంసన అనేది ఒక న్యాయమూర్తిని దుష్ప్రవర్తన ఆరోపణలపై తొలగించే ప్రక్రియ. అభిశంసన ప్రక్రియను లోక్‌సభలో ప్రారంభిస్తారు. లోక్‌సభ, రాజ్యసభ రెండింటిలోనూ మూడింట రెండు వంతుల మెజారిటీ ఓటు అవసరం.

ఎలిశాల నరేష్ కుమార్
గ్రూప్-1 మెంటార్
విష్ణు ఐఏఎస్ అకాడమీ
హైదరాబాద్
7702170025